

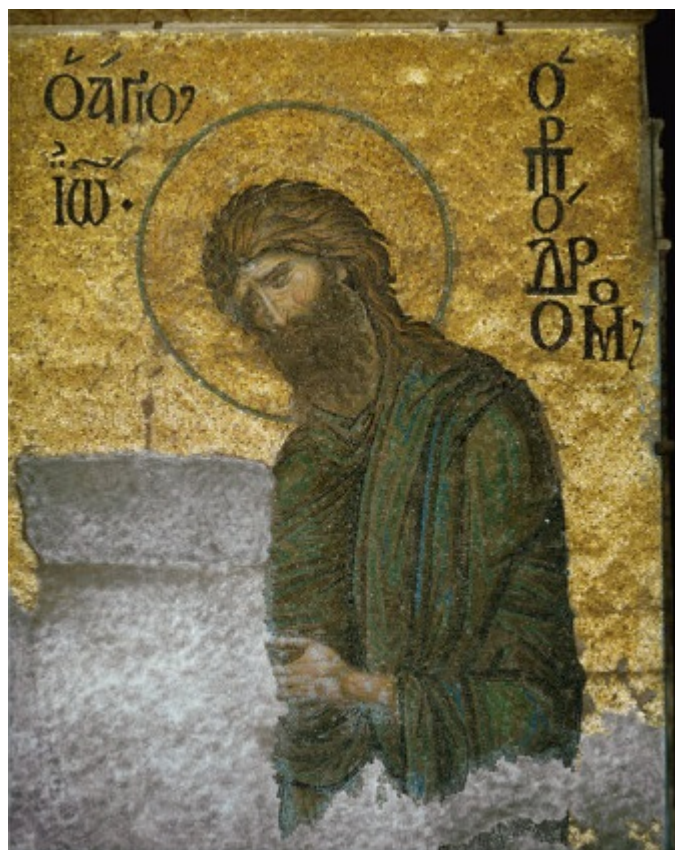
Ένα ντοκιμαντέρ για τα λείψανα του Τιμίου Προδρόμου

[/ Πεμπτούσια](#)

Η μελέτη του Δρος Β. Ταμιωλάκη για τις εκδοχές των ευρέσεων των ιερών λειψάνων του Τιμίου Προδρόμου πραγματεύεται πλέον την αναφορά στις μαρτυρίες για τη Βουλγαρία (προηγούμενη ανάρτηση: www.rempitousia.gr/?p=68943). Επιπλέον, μάς παραθέτει την περίπτωση ενός σχετικού ντοκιμαντέρ, καταδεικνύοντας τον - αν μη τι άλλο - επιπόλαιο τρόπο με τον οποίο τα μέσα ενημέρωσης προσεγγίζουν τα θρησκευτικά ζητήματα.

Κάτι άλλο που πρέπει να διευκρινίσουμε, σχετικό με την παραπάνω ψευδή αναφορά, έχει να κάνει με τον από αφελή έως ανόητο ισχυρισμό, που, συχνά, προβάλλεται, για να αμφισβητηθεί η αυθεντικότητα των ιερών λειψάνων, πως δεν μπορεί να φυλάσσονται σε διάφορους τόπους λείψανα από κάποιο συγκεκριμένο μέλος κάποιου Αγίου και να είναι όλα αυθεντικά. Η ένσταση αυτή οφείλεται στην αίσθηση πως κάθε μοναστήρι η ναός που φέρεται να έχει την χείρα η την κεφαλή του Μεγάλου Βασιλείου επί παραδείγματι, έχει ολόκληρη την τιμία χείρα η κεφαλή του Αγίου.

Αυτό είναι αναληθές. Συνήθως, οι μονές έχουν ένα μικρό τμήμα οστέος η κάρας κάποιου Αγίου, το οποίο, όμως, τοποθετούν σε μεγάλη λειψανοθήκη, που έχει το σχήμα π.χ. χείρας η κεφαλής, ώστε να καταλαβαίνει ο προσκυνητής πως το οστόν που προσκυνά προέρχεται απ' το συγκεκριμένο μέρος του σκηνώματος του Αγίου. Εκ πρώτης όψεως, δημιουργείται η εντύπωση πως στη λειψανοθήκη φυλάσσεται ολόκληρη η χείρα η η κεφαλή του Αγίου. Αυτό, όμως, δεν ισχύει. Μια ερώτηση σε κάποιον υπεύθυνο αρκεί για να διαλυθεί αυτή η εντύπωση.

Κάτι ανάλογο ισχυριζόταν με ειρωνεία ο Καλβίνος για τον Τίμιο Σταυρό. Ο Καλβίνος έλεγε πως αν συγκεντρώνονταν όλα τα τμήματα του Τιμίου Σταυρού, που εκτίθεντο σε προσκύνηση, θα ήταν αρκετά για να αποτελέσουν το φορτίο ενός ολόκληρου πλοίου. Όμως, ο Charles Rohault de Fleury, σε επιστημονική του έρευνα, απέδειξε πως ακόμη και το διπλάσιο όλων των τμημάτων Τιμίου Ξύλου που σώζονται, δεν θα αρκούσε για να καλύψει έστω και το εν δέκατον ενός Ρωμαϊκού Σταυρού[53]. Η Anatole Frolow, σε πρόσφατη έρευνά της, κατέληξε σε ανάλογα συμπεράσματα[54].

ΤΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΤΟΥ DISCOVERY CHANNEL

Χρήσιμο είναι να κάνουμε και κάποια σχόλια για το σχετικό ντοκιμαντέρ του Discovery Channel. Η όλη διαδικασία της εξέτασης των λειψάνων περιγράφεται στο ντοκιμαντέρ με επάρκεια. Και το ντοκιμαντέρ είναι χρήσιμο, γιατί παρουσιάζει

έναν επιστημονικό τρόπο διερεύνησης της αυθεντικότητας ενός κειμηλίου. Αρχαιολογική και ιστορική έρευνα, επιστημονική εξέταση. Βέβαια, υπάρχουν ελλείψεις. Επί παραδείγματι, δεν αναφέρονται οι αρχαίες μαρτυρίες, σχετικά με το που φυλάσσονταν τα οστά του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου, και πως, τελικά, κατέληξαν στην Κωνσταντινούπολη, από όπου, προφανώς, μεταφέρθηκαν στο νησί «Άγιος Ιωάννης». Παρόμοιες ελλείψεις έχουμε διαπιστώσει και σε άλλα ξένα ντοκιμαντέρ, ελλείψεις στο πεδίο της ιστορικής εξέτασης των αρχαίων μαρτυριών.

Ακόμη περισσότερο, το ντοκιμαντέρ νοσεί στο πεδίο της Θεολογίας, και, πιο συγκεκριμένα, στον τρόπο παρουσίασης της προσωπικότητας του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου. Τα διάφορα σχόλια του αφηγητή και κάποιων άλλων σχολιαστών που εμφανίζονται στο ντοκιμαντέρ (αυτά τα σχόλια έχουν αφαιρεθεί από το βίντεο που παρουσιάζουμε) δίνουν μια, τελείως, εσφαλμένη θεώρηση για το πρόσωπο του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου. Αγνοούνται πολλά ιστορικά στοιχεία που αναφέρονται στην Καινή Διαθήκη, ενώ αυτά που αναφέρονται, αναφέρονται αποσπασματικά και παρερμηνεύονται. Το αποτέλεσμα είναι κάθε άλλο παρά συμβατό με τα πραγματικά στοιχεία που έχουμε για τον Άγιο Ιωάννη τον Βαπτιστή.

Σε τελική ανάλυση, τα στοιχεία που δίνουν τα Ευαγγέλια για τον Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο είναι τα κύρια και σημαντικότερα στοιχεία που έχουμε, ενώ μια σχετική αναφορά του Ιώσηπου δεν έρχεται σε αντίθεση με τις ευαγγελικές μαρτυρίες. Γιατί αυτά τα στοιχεία αγνοούνται τόσο συστηματικά; Γιατί παρερμηνεύονται; Και γιατί, αντί αυτών των στοιχείων, προτιμάται μια σειρά από παντελώς αστήρικτες εικασίες; Και σ' αυτή την περίπτωση, όπως και σε τόσες άλλες, η αιτία και ο στόχος συμπλέκονται. Και, για άλλη μια φορά, ο τελικός στόχος είναι το πρόσωπο του Ιησού Χριστού. Το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα δεν είναι άλλο παρά η αμφισβήτηση της θεότητάς του.

Η εικόνα που δίνει το ντοκιμαντέρ για τον Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο είναι παρόμοια με αυτήν που δίνει ο άθεος Ρενάν στο έργο του *Ο βίος του Ιησού* [55]. Άλλωστε, και η Candida Moss, που παρουσιάζει το ντοκιμαντέρ, κινείται στο χώρο της αναθεωρητικής θεολογίας[56]. Τελικά, το αποτέλεσμα που προκύπτει είναι, άκρως, παραπλανητικό. Οι παραγωγοί παίρνουν αφορμή από την εύρεση των λειψάνων του τιμίου Ιωάννου του Προδρόμου, για να κάνουν το, ακριβώς, αντίθετο από αυτό που έκανε ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος. Ο τίμιος Πρόδρομος έδειξε τον Ιησού ως τον Χριστό, ως τον Μεσσία. Αυτοί κάνουν το αντίθετο. Μιλώντας για τον Πρόδρομο, επιχειρούν να αποδομήσουν το έργο του Προδρόμου. Μιλώντας γι' αυτόν που, δείχνοντας τον Ιησού Χριστό, είπε: «Ίδε ο αμνός του Θεού... Ούτός εστιν ο Υιός του Θεού»[57], αυτοί λένε πως δεν είναι.

Εν πάση περιπτώσει. Είμαστε βέβαιοι πως οι εκκλησιαστικές αρχές, που κάλεσαν

τη National Geographic Society να συντονίσει την όλη προσπάθεια και επέτρεψαν στο Discovery Channel να την παρουσιάσει, είχαν καλές προθέσεις. Επεδίωξαν την απόδειξη της αυθεντικότητας των λειψάνων του Αγίου Ιωάννου του Βαπτιστού. Και θεώρησαν πως η εμπλοκή του Discovery Channel στην όλη διαδικασία θα συνέβαλλε στη γνωστοποίηση του θέματος στο ευρύ κοινό.

Πιστεύουμε, όμως, πως η Εκκλησία θα έπρεπε, ταυτόχρονα, να ζητήσει να έχει και κάποιον λόγο στο τελικό αποτέλεσμα που θα προέκυπτε. Και, αν δεν δεχόταν το Discovery Channel μια τέτοια ανάμειξη της Εκκλησίας, τότε υπήρχε και άλλη λύση. Θα μπορούσε η Εκκλησία να συνεργαστεί με κάποιον άλλο τηλεοπτικό ή κινηματογραφικό οργανισμό, ώστε η παραγωγή να είναι κοινή και η παρουσίαση του θέματος να γίνει με τους σωστούς, με τους δικούς της όρους. Αυτό θα εξασφάλιζε τη σωστή, και από θεολογική άποψη, παρουσίαση της όλης υπόθεσης.

(Το ντοκιμαντέρ του Discovery Channel βρίσκεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: www.youtube.com/embed/NXgbT-FZ8_A)

[53] Βλ. Charles Rohault de Fleury, *Memoire sur les instruments de la passion de N. S. J. C.*, Paris 1870.

[54] Βλ. Anatole Frolov, « The Veneration of the Relics of the True Cross at the End of the Sixth and the Beginning of the Seventh Centuries », *St. Vladimir's Seminary Quarterly*, 2, 1 (Χειμώνας 1958) και *AtlaReligion* (22 Φεβρουαρίου 2004). Βλ. και Anatole Frolov, *La relique de la Vraie Croix: recherches sur le developpement d' un culte*, Paris 1961.

[55] Βλ. Ernest Renan, *Βίος του Ιησού*, Μεταφρασθείς εκ της 13^{ης} οριστικής γαλλικής εκδόσεως υπό Αρίστου Καμπάνη, Εκδόσεις Δωδώνη, Αθήνα 2003, σελ. 142-155 και 210-217. Η εικόνα του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου που δίνει το ντοκιμαντέρ, θυμίζει, επίσης, διδασκαλίες της ιουδαίζουσας και γνωστικίζουσας θρησκείας των Μανδαίων, που υπερτόνιζαν την αξία του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου, σε βάρος του Θεανθρώπου. Για την περί Ιωάννου του Προδρόμου διδασκαλία των Μανδαίων βλ. Γεωργίου Στογιόγλου, « Μανδαίοι », *Θ.Η.Ε.*, τ. 8, 551, και Γερασίμου-Χρυσόστομου Σ. Ζαφείρη, Μητροπολίτου Γαρδικίου, *Τα προευαγγελικά κείμενα, Η μαρτυρία των Πατέρων περί της αρχικής μορφής της Ευαγγελικής Παραδόσεως και η αξία των Πατερικών Βιβλικών Παραθέσεων*, Ανάτυπον εκ της « Θεολογίας », Αθήναι 1978, σελ. 135-136. Σχετικά στοιχεία παρατίθενται και στο έργο του Γεωργίου Γρατσέα, *Ιωάννης ο Βαπτιστής βάσει των Πηγών*, Αθήνα 1968.

[56] Μόλις πριν μερικούς μήνες κυκλοφόρησε το έργο της Candida Moss, *The Myth of Persecution, How Early Christians Invented a Story of Martyrdom*, HarperOne, London 2013. Σ' αυτό η συγγραφέας υποστηρίζει πως οι διωγμοί των Χριστιανών

από τους ειδωλόατρες δεν είναι παρά ένας μύθος.

[57] Βλ. *Ιω.* 1,29.34.